

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

7.1 สรุปผลการวิจัย

จังหวัดสมุทรสาครมีพื้นที่ 828.01 ตารางกิโลเมตร มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านตอนกลางของพื้นที่ในแนวเหนือ-ใต้ ภูมิประเทศของจังหวัดจะแตกต่างกันเป็น 2 ประเภท คือ ทางตอนเหนือ ซึ่งอยู่ในพื้นที่ของอำเภอกระทุ่มแบน และอำเภอบ้านแพ้วทั้งหมด รวมพื้นที่คิดเป็นร้อยละ 42.06 ของพื้นที่จังหวัด จะเป็นที่ราบลุ่ม ดินมีความอุดมสมบูรณ์สูงถึงปานกลางจึงเหมาะแก่การเพาะปลูก ทางตอนใต้หรือพื้นที่ในเขตอำเภอเมืองเกือบทั้งหมดคิดเป็นร้อยละประมาณ 57.94 ของพื้นที่จังหวัดเป็นพื้นที่ติดทะเลปากแม่น้ำท่าจีน ดินมีความสมบูรณ์ต่ำ เนื่องจากเป็นดินเค็มบางแห่งน้ำทะเลท่วมถึงเกือบตลอดปี จึงมีป่าชายเลนและบริเวณที่เหมาะสมแก่การทำนาเกลือตลอดจนพื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ

ในปี 2522 มีจำนวนประชากรถึง 8,462 ครัวเรือน หรือคิดเป็นร้อยละ 48.69 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในเขตอำเภอเมืองสมุทรสาครประกอบอาชีพประมง เป็นอาชีพหลัก โดยแบ่งเป็น ครัวเรือนธุรกิจร้อยละ 4.73 ครัวเรือนประมงแบบยังชีพ ร้อยละ 10.64 ครัวเรือนลูกจ้างประมงร้อยละ 84.64 โดยอุตสาหกรรมประมงในเขตชุมชนเมืองสมุทรสาคร เฉพาะเรือจตุหะเปียน ในปี 2521 จะมีแรงงานทั้งสิ้นประมาณ 10,649 คน แยกเป็นแรงงานจ้าง 9,915 คน แรงงานในครัวเรือน 734 คน

อุตสาหกรรมประมงของอำเภอเมืองสมุทรสาคร สามารถสร้างสัดส่วนผลิตภัณฑ์ด้านการประมงให้แก่จังหวัดในปี 2521 ถึงร้อยละ 39.92 จากจำนวนผลผลิตทั้งหมดของจังหวัด ด้วยมูลค่าถึง 1,298.2 ล้านบาท จากจำนวนสินค้าสัตว์น้ำประมาณ 377,221 ตัน

เนื่องจากทำเทียบเรือประมงขององค์การสะพานปลาอยู่ในเขตเทศบาลเมืองสมุทรสาคร ดังนั้น เทศบาลเมืองสมุทรสาครจึงเป็นแหล่งรวมของผลผลิตด้านการประมง นอกจากจะทำให้

เทศบาลเมืองสมุทรสาครหรือที่เรียกกันว่ามหาชัย เป็นตลาดสินค้าสดวันน้ำที่สามารถให้บริการผู้มา
 ประมูลสินค้าสดวันน้ำได้ไม่ต่ำกว่าวันละ 250 รายแล้ว จำนวนเรือประมงที่เข้าเทียบท่าจำนวน
 มาก และผลผลิตสินค้าสดวันน้ำปริมาณมากซึ่งเกิดขึ้นในบริเวณนี้ จึงเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการ
 พัฒนาของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมง ทั้งในส่วนที่มีความสัมพันธ์ด้านหน้าและด้านหลัง
 กับอุตสาหกรรมประมง อุตสาหกรรมเหล่านี้จะมีเป็นจำนวนถึง 103 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ
 66.45 ของอุตสาหกรรมทั้งหมดในเขตอำเภอเมืองฯ โดยจะกระจุกตัวอยู่ในเขตเทศบาลเมืองฯ
 ร้อยละ 76.70 อีกร้อยละ 23.3 จะอยู่ในบริเวณต่อเนื่องจากเขตเทศบาลออกมา

สำหรับแรงงานในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมงใน 2521 มีประมาณ
 2,468 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 52.37 ของแรงงานในอุตสาหกรรมทั้งหมดในเขตอำเภอเมือง
 ส่วนแรงงานในอุตสาหกรรมประมง ในปี 2521 จะมีจำนวน 10,649 คน แยกเป็น แรงงาน
 คราวเรือน 734 คน และ แรงงานจ้าง 9,915 คน

เมื่อเกิดวิกฤตการณ์น้ำมันของโลก ซึ่งมีผลกระทบทำให้ราคาน้ำมันดิบเชลล์พุ่งขึ้น
 กิจการประมงมีราคาสูงขึ้น จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านโครงสร้าง
 การผลิตของอุตสาหกรรมประมง กล่าวคือ จากราคาน้ำมันดิบเชลล์พุ่งขึ้นมีราคาลิตรละ 4.80
 ในปลายปี 2522 เพิ่มขึ้นเป็นลิตรละ 7.28 (ราคาคาดหมายปี 2522) จะส่งผลให้ต้นทุนการทำ
 ประมงทุกประเภทต้องสูงขึ้นด้วย โดยเรือขนาดใหญ่จะเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 29.06 ขนาดกลาง
 เฉลี่ยร้อยละ 22.22 และขนาดเล็กเฉลี่ยร้อยละ 19.94 เมื่อต้นทุนการทำประมงสูงขึ้น ย่อมทำ
 ให้กำไรสุทธิ/เที่ยวของการทำประมงลดลงด้วย หากกำหนดให้รายได้/เที่ยวคงที่ เรือประมง
 อวนลากแผ่นตะเข้ที่มีความยาว 25 เมตรขึ้นไป ซึ่งจัดเป็นเรือขนาดใหญ่ที่มีการเพิ่มต้นทุนเฉลี่ย
 สูงที่สุดกลับมีกำไรสุทธิ/เที่ยวลดลงในอัตราร้อยละ 56.34 สำหรับการทำประมงขนาดกลางด้วย
 เครื่องมือประเภท อวนดำ อวนล้อมซั้ง อวนติดปลาทุย อวนลอย จะมีกำไรสุทธิ/เที่ยวลดลงน้อยกว่า
 การทำประมงด้วยเครื่องมือประเภทอื่น กล่าวคือ จะมีกำไรสุทธิ/เที่ยวลดลงเฉลี่ยประมาณ
 ร้อยละ 44.88 สำหรับเรือประมงขนาดเล็กที่ใช้เครื่องมือประเภทอวนรุน อวนลากคานถ่าง จะมี
 กำไรสุทธิ/เที่ยวลดลง ร้อยละ 63.04 และเรือประมงที่ใช้เครื่องมืออวนลากแผ่นตะเข้ซึ่งมีขนาด
 ยาวไม่เกิน 18 เมตร จะมีกำไรสุทธิ/เที่ยวลดลงในอัตราร้อยละสูงที่สุด คือ 79.84 ทั้งนี้

เนื่องจากมีรายจ่ายด้านน้ำมันสูงถึงร้อยละ 56.97 ของต้นทุนทั้งหมด ในขณะที่มีพื้นที่ทำการ
ประมงแคบกว่าเรือขนาดใหญ่ เนื่องจาก ไม่สามารถร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านทำการ
ประมงในทะเลชายฝั่งไกล ๆ ได้ นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นต้องใช้แรงงานมากในการลาก
อวน จึงทำให้กำไรสุทธิ/เที่ยวจากการทำประมงของเรือประมงอวนลากแผ่นตะเข้ขนาดยาวไม่
เกิน 18 เมตร ลดลงมากที่สุด

สำหรับเรือประมงขนาดกลางซึ่งใช้เครื่องยนต์ประมงประเภทอวนดำ อวนล้อมซั้ง อวน
ติดปลาติดปลาหู อวนลอย ยังสามารถทำการประมงได้ เนื่องจากมีพื้นที่น่านน้ำกว้างกว่าเรือ
ประมงขนาดเล็ก แม้จะมีสัดส่วนรายจ่ายค่าน้ำมันต่อต้นทุนใกล้เคียงกับเรือขนาดเล็ก แต่รายได้/
เที่ยวจะสูงกว่าเรือขนาดเล็กมาก เนื่องจากการจับปลาผิวน้ำ จะได้ปลาที่มีคุณภาพดีและราคาสูง
ดังนั้น จึงเป็นผลทำให้เรือประมงขนาดเล็กทั้งประเภทยังชีพ และอวนลากแผ่นตะเข้
ขนาดต่ำกว่า 18 เมตร ลดจำนวนลง เรือประมงอวนลากขนาดยาวกว่า 25 เมตร และเรือ
ประมงขนาดกลางที่ใช้เครื่องยนต์อวนดำ อวนล้อมซั้ง และอวนติดปลาหู ยังคงดำเนินการประมงต่อ
ไปได้ และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มจำนวนขึ้น

เนื่องจากปริมาณสัตว์น้ำของจังหวัดยังคงเพิ่มขึ้น จึงเป็นผลให้อุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่อง
การประมงมีการขยายตัว กล่าวคือในปี 2521 มีอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องการประมง เพิ่มขึ้นจาก
ปี 2515 จำนวน 39 แห่ง หรือคิดเป็นร้อยละ 60.9 ดังเช่นอุตสาหกรรมอาหารทะเลบรรจุกระป๋อง
ป้องกันและห้องเย็นในปี 2515 จะมีประเภทละ 1 แห่ง ได้เพิ่มขึ้นอีกประเภทละ 5 แห่ง และสำหรับ
โรงงานปลาป่นจะมีเพิ่มขึ้นอีกถึง 7 แห่ง เป็นต้น เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการผลิตของ
อุตสาหกรรม ไม่เพียงแต่จะมีผลทำให้อุตสาหกรรมที่มีความสัมพันธ์ด้านหน้ากับอุตสาหกรรมประมง
ขยายตัวขึ้นเท่านั้น อุตสาหกรรมที่มีความสัมพันธ์ด้านหลังกับอุตสาหกรรมประมง ก็มีการขยายตัว
ขึ้นด้วย เช่น โรงงานน้ำแข็ง จะมีเพิ่มขึ้นจากปี 2515 ถึง 6 แห่ง อุตสาหกรรมต่อ ซ่อมแซมเรือ
เครื่องยนต์และอุปกรณ์ประมง จะมีเพิ่มขึ้นอีกถึง 23 แห่ง ซึ่งแต่เดิมมีเพียง 8 แห่ง เท่านั้น

ปริมาณสัตว์น้ำที่ถูกใช้เพื่อเป็นวัตถุดิบขั้นกลาง (Intermediate Consumption) ใน
เขตชุมชนเมืองสมุทรสาครที่เพิ่มจาก 132,498 ตัน ในปี 2515 เป็น 209,595 ตัน ในปี 2521

หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 63.22 นั้น เป็นสิ่งยืนยันให้ เห็นถึงการขยายตัวของอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับ การประมงในเขตชุมชน เมืองสมุทรสาครนั้นเอง

จากการขยายตัวของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงดังกล่าวมาแล้ว ย่อมมีผล ต่อการขยายตัวของการใช้พื้นที่เพื่ออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงมากขึ้น ดังเช่น ในปี 2515 ขนาดการใช้พื้นที่ของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงเท่ากับ 64.02 ไร่ ได้เพิ่ม เป็น 118.54 ไร่ ในปี 2521 และจากการประมาณการขนาดการใช้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เนื่องกับการประมงในปี 2533 ใน ชุมชนเมืองสมุทรสาครจะมีการใช้พื้นที่เพื่ออุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง เนื่องกับการประมง 493.35 ไร่

นอกจากนั้น การขยายตัวของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงยังก่อให้เกิดการ ขยายตัวด้านแรงงานในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงด้วย กล่าวคือ จากจำนวน แรงงาน 641 คน ในปี 2515 เพิ่มขึ้น เป็น 2,468 คน ในปี 2521 หรือเพิ่มขึ้นเกือบ 3 เท่าตัว และจากการประมาณการถึงจำนวนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงในปี 2533 ในเขตชุมชนเมืองสมุทรสาคร จะมีเป็นจำนวน 10,271 คน

การพิจารณาแนวโน้มการขยายตัวของบริเวณอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับการประมง โดยใช้ทฤษฎีแหล่งที่ตั้ง อุตสาหกรรม พิจารณาร่วมกับลักษณะทางกายภาพของเมือง ตลอดจน ความจำเป็นและข้อจำกัดในด้านแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับการประมง ปรากฏให้ เห็นพื้นที่ที่สมควรแนวโน้มนำการขยายตัวไปตามริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน จากบริเวณศูนย์กลางชุมชนหรือท่าเทียบ เรือประมงออกไป เนื่องจากอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงบางประเภทมีข้อจำกัดใน ด้านแหล่งที่ตั้งที่จะต้องใช้แม่น้ำเป็น เส้นทางขนถ่าย

นอกจากนั้น อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงบางประเภทที่ไม่มีข้อจำกัดในด้าน การมีที่ตั้งริมฝั่งแม่น้ำ ก็เลือกที่ตั้งในบริเวณติดกับถนนสายสำคัญของเมือง ได้แก่ ถนนเอกชัย ถนนเศรษฐกิจ 1 ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกในด้านคมนาคมขนส่ง เช่นกัน

เนื่องจากอุตสาหกรรมประมง ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชากรชุมชนเมืองสมุทรสาคร มีส่วนสัมพันธ์กับราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว หากน้ำมันมีราคาสูงขึ้นอีกในอนาคต การเพิ่มขึ้นของต้นทุนการทำประมงก็จะเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นสำหรับการประกอบอาชีพประมง เส้นอ แนวทางการพัฒนาอุตสาหกรรมประมงไว้ เพื่อให้อุตสาหกรรมประมงยังคงแสดงบทบาทและความ สำคัญต่อชุมชนเมืองสมุทรสาครต่อไป

7.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาการประมงทะเล

สภาพปัญหา ทรัพยากรในอ่าวไทยลดความอุดมสมบูรณ์ลงมาก

สถานการณ์ปัจจุบันของสภาพน้ำ ทะเลในอ่าวไทยอยู่ในสภาวะที่ไม่ดีนัก จากรายงาน การสัมมนา เรื่องน้ำทะเลเป็นพิษ ของสมาคมอเมริกกันไทย ของทรศกดี ปีระกาญณ์ ปรากฏว่า ในปัจจุบัน บริเวณอ่าวไทยมีสารปรอท สารตะกั่วและสารพวก ดี.ดี.ที. ที่อาจเป็นอันตรายต่อ สัตว์น้ำโดยเฉพาะไข่มปลาค จะพัฒนาตัวช้าลง นอกจากนั้น รายงานของกรมประมงจากการสำรวจ ผนเวศน์วิทยาอ่าวไทยตอนบน ปรากฏว่ามีปริมาณออกซิเจน ฟอสเฟต และไนโตรเจน จากน้ำเสียที่ ถูกปล่อยจากโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นอันตรายต่อสัตว์น้ำวัยอ่อน และตั้งที่ทราบกันแล้วว่า ทรัพยากรในอ่าวไทยมีความสำคัญต่ออาชีพประมงของไทยอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากปริมาณ สัตว์น้ำด้านอ่าวไทย สามารถจับได้มาก ประมาณร้อยละ 80 ของปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ทั่วประเทศ (ค่าเฉลี่ยปี 2503-2517)¹ ประกอบกับปัญหาการขยายน่านน้ำของประเทศเพื่อบ้านอิงทำให้เรา ต้องให้ความสำคัญต่ออ่าวไทย แหล่งทรัพยากรสัตว์น้ำมากยิ่งขึ้น

¹ คณะพัฒนาการเศรษฐกิจ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, การพัฒนาการประมงทะเล ในอ่าวไทย (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2519) หน้า 7.

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาถึงสภาพของน้ำทะเลในอ่าวไทยอย่างละเอียดถี่ถ้วน และสรุปผลให้ได้แน่นอนว่า สภาพของน้ำทะเลในอ่าวไทยในปัจจุบันมีสภาพเป็นอย่างไร หากพบสาเหตุที่ทำให้เกิดอุปสรรคต่อการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำวัยอ่อน ก็ควรใช้มาตรการทางกฎหมายในการลงโทษผู้กระทำผิด เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดสภาพน้ำเสียดังกล่าวขึ้นอีกต่อไป

สภาพปัญหา ทรัพยากรสัตว์น้ำถูกทำลายด้วยเครื่องมือประมงบางประเภท

นอกจากการลดความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรในอ่าวไทยจะมีส่วนสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชาวประมงอยู่มากก็ตาม แต่ก็ยังมีสาเหตุอื่น ๆ อีกหลายประการที่สามารถทำให้เกิดความล้มเหลวในการประกอบอุตสาหกรรมประมงได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้เครื่องมือทำการประมงประเภทอวนลากแผ่นตะเฆ่ ซึ่งจะลาก ปลาหน้าดินขึ้นมาคราวละมาก ๆ ปริมาณเรือประมงที่ใช้เครื่องมือประมงนี้ก็เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างไม่มีขีดจำกัด แม้ว่าจะส่งผลให้สัตว์น้ำที่ว่ายขึ้นชายฝั่งหายสาบสูญมากขึ้นก็ตาม หากปล่อยให้สภาพเป็นเช่นนี้ต่อไป เครื่องมือการทำประมงชนิดนี้ก็กลับกลายเป็นเครื่องมือทำลายปริมาณของสัตว์น้ำที่มีอยู่ให้หมดไปได้

ข้อเสนอแนะ

1. ให้มีการมุ่งจำกัดจำนวนเรือประมงไม่ให้มีมากเกินไป โดยเฉพาะเรือประมงอวนลากหน้าดิน โดยมีนโยบายกำหนดจำนวนและขนาดของเรือที่ใช้ เครื่องมืออวนลากแผ่นตะเฆ่ ให้สอดคล้องกับความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำ
2. ควรมีการส่งเสริมให้ชาวประมงหันมาให้ความสนใจกับ เครื่องมือประมงประเภทล้อมจับปลาฉลาม และพัฒนาเครื่องมือประมงประเภทนี้ให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะ ปลาฉลามเป็นปลาที่มีราคาสูงเป็นที่นิยมในการบริโภค เช่น ปลาหู ปลาสัง ปลาหูแขก ปลาโอ ปลาอินทรี เป็นต้น ยิ่งกว่านั้น ทรัพยากรปลาฉลามในปัจจุบันยังไม่ได้ถูกใช้ไปอย่างเต็มที่ ฉะนั้น ควรจะส่งเสริมโดยเร่งด่วนให้ชาวประมงจับปลาฉลาม โดยควบคุมการจับให้ถูกต้องตามหลักการอนุรักษ์ทรัพยากรสัตว์น้ำ เพื่อไม่ให้ปริมาณสัตว์น้ำที่ถูกจับเข้ามาลดจำนวนลงมาก หลังจากมีการจำกัดจำนวนเรือประมง

อวนลากแล้ว และยังมีผลดีต่อสัตว์น้ำหน้าดินได้มีระยะฟื้นฟูขึ้นได้อีก แต่หากจะพิจารณาในด้านมูลค่าสัตว์น้ำ แม้ว่าจะเปลี่ยนแปลงวิธีการทำประมงมาเป็นประเภทล้อมจับ ซึ่งจะได้สัตว์น้ำในปริมาณที่ไม่มากเท่าอวนลากแน่นอน แต่ในด้านมูลค่าประมงผิวน้ำ จะได้ไม่น้อยกว่าปลาหน้าดินเลย ทั้งนี้เป็นเพราะปลาผิวน้ำมีราคาสูงและเป็นที่นิยมบริโภค ส่วนประมงอวนลากปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ เป็นพวกปลาเบ็ดประมาณร้อยละ 40-50 ซึ่งปลาเหล่านี้เป็นปลาที่มีราคาต่ำ จึงทำให้มูลค่าสัตว์น้ำที่จับได้ต่ำด้วย เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณปลาที่จับได้จากเครื่องมือประมงประเภทอื่น

สภาพปัญหา ลินค้าสัตว์น้ำที่จับขึ้นมาได้ด้วยเครื่องมือประมงประเภทอวนลากหน้าดินจะมีคุณภาพต่ำ เทคนิคและวิธีการจับสัตว์น้ำด้วยเครื่องมือประมงประเภทอวนลากหน้าดินนั้น เป็นที่นิยมกันอย่างมากในหมู่ชาวประมง เนื่องจากได้สัตว์น้ำคราวละมาก ๆ แต่การทำประมงด้วยอวนลากนี้ จะทำให้คุณภาพ และความสดของสัตว์น้ำเสียไป ทั้งนี้เป็นเพราะสัตว์น้ำที่จับขึ้นมาได้จะถูกเก็บไว้อย่างทับถมกัน เป็นเวลานานหลายวันตลอดระยะเวลาที่ทำการประมง ประกอบกับการให้ความเย็นในห้องเก็บสัตว์น้ำยังไม่เพียงพอ จึงทำให้ราคาที่ควรจะได้สูงกว่าที่เป็นอยู่ต่ำลงอย่างหน้าเสียดาย

ข้อเสนอแนะ

ทางราชการควรให้ความรู้และเผยแพร่วิธีการถนอมอาหารสัตว์น้ำ ตั้งแต่เริ่มจับจนถึงนำขึ้นจำหน่ายให้มีสภาพที่สดกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบันเท่าที่เป็นอยู่ ชาวประมงส่วนใหญ่ละเลยในเรื่องการรักษาความสดของปลา จึงทำให้ราคาของปลาที่จับมาได้ไม่สูงเท่าที่ควรจะเป็น ดังนั้นจึงควรทำให้ชาวประมงได้เห็นและเข้าใจว่า สัตว์น้ำที่สดและสะอาดแม้ว่ามีปริมาณไม่มากนัก ก็อาจขายได้เงินมากกว่าสัตว์น้ำที่ไม่สดแต่มีปริมาณมาก

สภาพปัญหา รายได้จากการทำประมงยังคงเป็นสิ่งที่คาดคะเนไม่ได้และมีแนวโน้มลดลง

เป็นที่ทราบโดยทั่วไปว่า การที่จะให้ชาวประมงมีกำไรที่เหมาะสมและสามารถดำเนินการต่อไปได้นั้น สามารถกระทำได้ 2 ทางคือ การเพิ่มรายได้และ/หรือ การลดรายจ่าย ทางด้านการลดรายจ่ายเพื่อช่วยเหลือชาวประมงนั้น คงเป็นวิธีทางที่กระทำได้ยาก ทั้งนี้เนื่องจากรายจ่ายของชาวประมงประมาณร้อยละ 40-50 นั้น จะเป็นค่าน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว

ซึ่งเราประเทศผู้ใช้น้ำนั้นย่อมได้รับผลกระทบจากการขึ้นราคาน้ำนั้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้จากกลุ่มผู้ผลิต และรัฐบาลก็ไม่อยู่ในฐานะที่จะรับภาระรายจ่ายค่าใช้น้ำที่สูงขึ้นแทนชาวประมงได้ เมื่อราคาน้ำนั้นสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายหลักของชาวประมงประเภท ค่าน้ำแข็งต้องปลา ค่าอุปกรณ์ประมง ตลอดจนจันฉัตรค่าจ้างแรงงานขึ้นต่ำก็จะสูงขึ้นเป็นลำดับตามไปด้วย ต้นทุนการทำประมงก็จะยิ่งสูงขึ้นจนทำให้รายได้ลดต่ำลงจนไม่คุ้มกับการลงทุนดำเนินกิจการ

นอกจากนั้นตัวกำหนดราคาสัตว์น้ำเค็มทุกชนิด คือ ปริมาณความต้องการของตลาด (demand) และปริมาณสัตว์น้ำเค็มที่จับได้ในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ (supply) ดังนั้น การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงของราคาสัตว์น้ำทะเลที่มีต่อปริมาณความต้องการของตลาด เมื่อเป็นเช่นนี้ จึงทำให้ชาวประมงไม่สามารถหวังผลจากการลงทุนได้ ทั้งนี้เพราะในการออกทะเลแต่ละเที่ยว ชาวประมงจะได้สัตว์น้ำมาหลายชนิดในปริมาณต่าง ๆ กัน ชาวประมงไม่สามารถจะกำหนดลงไปได้ว่าต้องการสัตว์น้ำชนิดใด เป็นจำนวนอย่างละเท่าไร แม้ว่าชาวประมงจะทราบว่าขณะนั้นตลาดมีความต้องการสัตว์น้ำชนิดใด ก็ไม่สามารถจะหามาสนองความต้องการของตลาดได้ บางครั้งได้ปลาราคาสูงก็ได้กำไรมาก ทำครั้งใดได้ปลาที่ตลาดไม่ต้องการหรือปลาที่มีราคาต่ำมามาก ก็จะทำให้ขาดทุนได้

ข้อเสนอแนะ แนวทางเพื่อช่วยเพิ่มรายได้ให้แก่ชาวประมง

1. การเพิ่มราคาปลาเปิดตามที่ชาวประมงส่วนใหญ่เรียกร้องนั้น แม้จะเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยชาวประมงให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่รายได้ส่วนที่เพิ่มขึ้นก็ไม่มากพอที่จะทำให้อาไรสุทธิ/เที่ยวของการทำประมงอวนลากสูงขึ้นได้มากนัก ทั้งนี้ เนื่องจากปลาเปิดแม้จะมีปริมาณการจับได้สูงเฉลี่ยถึงร้อยละ 40-50 ของปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ทั้งหมด/เที่ยว แต่สามารถให้รายได้แก่ชาวประมงเพียงร้อยละ 22.6 เท่านั้น เพราะปลาเปิดเป็นปลาที่มีราคาต่ำเฉลี่ยอยู่ระหว่าง กิโลกรัมละ 1.50-2.25 เท่านั้น ดังนั้น การประกันราคาปลาเปิด จึงไม่อาจทำให้รายได้ของชาวประมงดีขึ้น แต่รัฐบาลจะต้องรับภาระที่ได้ผลตอบแทนไม่คุ้มค่า เพราะ

- 1.1 รัฐบาลจะต้องมีกองทุนหรืองบประมาณสำหรับซื้อปลาเปิดที่ไม่อาจขายได้ในราคาประกัน
- 1.2 นอกจากงบประมาณแล้ว รัฐบาลยังจะต้องมีสถานที่เก็บรักษา มิให้ปลาเปิดเน่าเสียอีกด้วย

- 1.3 การประกันราคาขั้นต่ำของปลา เบ็ด จะกระทบกระเทือนถึงราคาปลาลบ่น และราคาอาหารสัตว์ต่อไปด้วย

จึงขอเสนอให้ปลาเบ็ดเป็นไปตามราคาตลาดต่อไป

2. เมื่อรายได้ส่วนใหญ่ของชาวประมงอยู่ที่ปลาแลม ดังนั้น การช่วยเพิ่มรายได้ให้กับชาวประมง จึงควรให้ความสนใจกับการส่งเสริมให้สัตว์น้ำมีราคาสูงขึ้น ราคาของสัตว์น้ำหรือปลาที่ ก้าส่งกล่าวถึงนี้จะขึ้นอยู่กับปริมาณการจับโดยตรง เมื่อใดที่ปริมาณการจับมากราคาก็จะลดลง และ ความต้องการบริโภคสินค้าสัตว์น้ำภายในประเทศมีค่อนข้างคงที่ การที่จะให้ปลาที่มีราคาสูง ไม่ เคลื่อนไหวขึ้น ๆ ลง ๆ ตามปริมาณการจับนั้น สามารถแก้ปัญหาได้โดย

- 1.1 ควรมีการขยายกิจการห้องเย็นของรัฐ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อการเก็บรักษาปริมาณส่วนหนึ่งไว้ในห้องเย็นเมื่อราคาสัตว์น้ำลดต่ำลง
- 1.2 ทางราชการควรเร่งศึกษาริษัทเกี่ยวกับการแปรรูปสัตว์น้ำเพื่อการบริโภคทั้ง ภายในประเทศและเพื่อการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ พร้อมทั้ง กวดขันสินค้าส่งออกให้ได้มาตรฐาน ซึ่งเท่ากับ เป็นการสร้างอุปสงค์ให้กับ สินค้าสัตว์น้ำ อันจะเป็นผลให้ชาวประมงสามารถขายสัตว์น้ำได้ในราคาที่สูงขึ้น
- 1.3 ปัจจุบันข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับภาวะการตลาดของสินค้าสัตว์น้ำมีน้อยมาก จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ชาวประมงขายสัตว์น้ำได้ในราคาต่ำ ดังนั้น ควร ดำเนินการศึกษาภาวะการตลาดของสินค้าสัตว์น้ำอย่างรีบด่วน และมีการ เผยแพร่ต่อชาวประมงให้ทันต่อเหตุการณ์

สภาพปัญหา วิกฤตการณ์น้ำมันของโลกก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมต่อการประกอบอาชีพประมง

ปัญหาเกี่ยวกับต้นทุนในการจับสัตว์น้ำ นับเป็นปัญหาที่สำคัญมากในขณะนี้ ค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นต้นทุนที่สำคัญที่สุดในการออกทะเลแต่ละเที่ยว ก็คือค่าน้ำมันเชื้อเพลิง หากน้ำมันเชื้อเพลิงมีราคาสูงขึ้น นอกจากจะมีผลกระทบโดยตรงต่อต้นทุนการผลิตแล้ว ยังมีผลทางอ้อมต่อการลดจำนวนผู้ประกอบอาชีพประมงให้ลดน้อยลงด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรให้ความสำคัญต่ออาชีพประมงด้วยการพยายามตรึงราคาให้กับนั้ฆนที่ไ้ในกิจการประมง และสำรวจนั้ฆนที่ชาวประมงไ้ไม่ให้เกิดการขาดแคลนไ้
2. ควรนำเทคโนโลยี และนำมาสาริตเกี่ยวกับการเพาะเลี้ยงชายฝั่งมาแนะนำให้ชาวประมงได้ทราบ เพื่อให้ชาวประมงสามารถพัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่งให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อให้อาชีพเพาะเลี้ยงเป็นอาชีพสำรวจสำหรับชาวประมงได้

สภาพปัญหา แหล่งทำการประมงของไทยถูกจำกัดลง

ปัจจุบันประเทศไทยเพื่อนบ้านต่างมีความสนใจที่จะปกป้องทรัพยากรในทะเลมากขึ้น และได้ขยายเขตน่านน้ำออกเป็น 200 ไมล์ทะเล จึงเป็นผลให้พื้นที่การประมงแคบลง และเป็นอันตรายต่อชาวประมงถึงชีวิตในการทำประมงในบริเวณประชิดพรมแดน หรือสั้กลอบเข้าไปจับปลาในทะเลของเพื่อนบ้าน

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลควรเร่งดำเนินการเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านในการขอร่วมทำประมง โดยยินยอมให้ไ้แรงงานของประเทศเพื่อนบ้านได้ในอัตราที่พอเหมาะ และแบ่งผลผลิตกันไ้ในปริมาณที่เหมาะสม

7.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะสำหรับการไ้ที่ดินเพื่ออุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับการประมง

จากการวิเคราะห์ถึงลักษณะทางเศรษฐกิจของชุมชนเมืองสมุทรสาคร ที่มีอุตสาหกรรมประมงและอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับการประมง เป็นหลักสำคัญ ประกอบกับการพิจารณาแนวโน้มในการขยายตัวของอุตสาหกรรมเกี่ยวเนื่องกับการประมงในหัวข้อที่ผ่านมาพอจะคาดคะเนปัญหาที่อาจเกิดขึ้นหรือหาความรุนแรงยิ่งขึ้นแก่ชุมชนเมืองสมุทรสาครได้ดังต่อไปนี้

1. ชุมชนเมืองสมุทรสาครได้ขยายตัวออกนอกเขตเทศบาล

สภาพปัญหา

ปัจจุบันชุมชนเมืองสมุทรสาครได้มีการขยายการปลูกสร้างอาคารทั้งของเอกชน และราชการออกนอกเขตเทศบาลไปตามเส้นทางคมนาคมมากขึ้น จากการวิเคราะห์แนวโน้มการ

ขยายตัวของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงที่ผ่านมา พบว่า มีลักษณะการขยายตัวไปตามถนนประธานของตัวเมืองสายเศรษฐกิจ 1 ตามริมฝั่งแม่น้ำท่าจีน ออกไปนอกเขตเทศบาล นอกจากนั้น จะขยายตัวไปตามถนนสายวัดบ่อม-โรงไฟฟ้า และบางส่วนจะขยายตัวไปตามถนนเอกชัย ถนนสายวัดตึก-วัดโกรกกราก จากการขยายตัวของเมืองเช่นนี้จะทำให้อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบดูแลของเทศบาลไม่อาจครอบคลุมไปถึงพื้นที่ที่ได้มีการพัฒนาออกไปนอกเขตเทศบาลได้ การก่อสร้างและการใช้อาคาร ในส่วนของเมืองที่ขยายออกไปนี้ จึงไม่ถูกควบคุมให้เกิดความเป็นระเบียบและความปลอดภัย ตลอดจนได้รับประโยชน์จากการพัฒนาลำธารอุปโภคขั้นพื้นฐาน ในด้านถนน การประปา ไฟฟ้า ให้ต่อเนื่องออกมาจากเขตเทศบาลได้ ซึ่งเท่ากับเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในด้านหนึ่งด้วย

ข้อเสนอแนะ

ขยายเขตเทศบาลเมืองสมุทรสาครด้านทิศเหนือให้ครอบคลุมพื้นที่ซึ่งมีการขยายตัวของการใช้ที่ดินไปตามถนนสายเศรษฐกิจ 1 และด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้ ใ้เข้าไปตลอดริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนจนถึงบริเวณสะพานข้ามแม่น้ำท่าจีน เพื่อรองรับการขยายตัวของเมืองในอนาคต

2. ความแตกต่างของระดับความสามารถของพื้นที่ 2 ฝั่งแม่น้ำท่าจีน และคลองมหาชัย ในการพัฒนาให้ เป็นที่ตั้งของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมง

สภาพปัญหา

จากการที่ศูนย์กลางเมืองซึ่งเป็นศูนย์กลางของโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญที่สุดของอำเภอเมืองสมุทรสาคร ตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำท่าจีน จึงทำให้ศูนย์กลางของกิจกรรมประมง นั่นคือ ท่าเทียบเรือประมง ทั้งขององค์การสะพานปลาและของเอกชน กระจุกตัวอยู่ในศูนย์กลางชุมชนด้วย เมื่อเป็นเช่นนี้ กิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประมงทั้งหลายที่มีความจำเป็นจะต้องตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำจึงต้อง เรียงรายกันอยู่ริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนฝั่งตะวันออกอย่างหนาแน่น เมื่อไม่สามารถกระจายตัวออกไปทางฝั่งตะวันตกได้มากกว่าเท่าที่เป็นอยู่ เนื่องจากจะมีระยะห่างจากท่าเทียบเรือประมงมาก จึงได้มีการขยายตัวไปยังฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีนด้วย

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พื้นที่ตำบลท่าฉลอมและตำบลโกรกกราก ซึ่งในปัจจุบันยังมีการกระจายตัวไปไม่มากนัก ทั้ง ๆ ที่เป็นพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำและอยู่ใกล้กับท่าเทียบเรือประมงมากกว่าพื้นที่ตำบลอื่น ทั้งนี้เป็นเพราะตำบลทั้ง 2 ขาดเส้นทางคมนาคมที่จะอำนวยความสะดวกในด้านการขนส่งให้กับโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งลักษณะเช่นนี้ก่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ริมฝั่งแม่น้ำทำสินในตำบลท่าฉลอม และตำบลโกรกกราก ซึ่งเป็นตำบลซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลได้อย่างไม่เต็มที่ ทำให้เกิดความแตกต่างของระดับการพัฒนาพื้นที่ของชุมชน และเป็นสิ่งที่น่าเสียดายสำหรับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมงที่ไม่อาจขยายตัวไปยังพื้นที่ที่มีความเหมาะสมยังตำบลท่าฉลอมและตำบลโกรกกรากได้

ข้อเสนอแนะ

1) จังหวัดสมุทรสาครควรมีโครงการพัฒนาเส้นทางรถยนต์ในตำบลท่าฉลอม โดยเฉพาะพื้นที่ตอนเหนือของตำบลบริเวณริมฝั่งแม่น้ำท่าจีนให้เชื่อมกับเส้นทางสายใหม่ออกสู่ทางหลวงธนบุรี-ปากท่อ และถนนที่มีอยู่เดิมในตำบลท่าฉลอม เพื่อให้พื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการขยายตัวเป็นแหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงยิ่งขึ้น และควรมีการเร่งส่งเสริมโครงการของการรถไฟแห่งประเทศไทยในการเชื่อมทางรถไฟจากฝั่งมหาชัยข้ามแม่น้ำท่าจีนมาท่าฉลอม โดยต่อเชื่อมทางรถไฟสายนี้กับทางรถไฟสายใต้ เมื่อโครงการเหล่านี้สำเร็จลง ท่าฉลอมก็จะสามารถติดต่อกับมหาชัย ตลอดจนจังหวัดข้างเคียงรวมทั้งจังหวัดทางภาคใต้ได้โดยรวดเร็ว ตำบลท่าฉลอมก็จะมีการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ได้มากขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการประมงจะสามารถกระจายตัวมาอย่างฝั่งตะวันตกของแม่น้ำท่าจีนได้มากขึ้น

2) ในด้านการพัฒนาพื้นที่ตำบลโกรกกราก ให้มีระดับการพัฒนาที่ทัดเทียมกับฝั่งมหาชัย โดยให้การสนับสนุนโครงการของจังหวัดสมุทรสาครในการสร้างถนนเชื่อมจากปลายสะพานข้ามคลองมหาชัยกับถนนเอกชัย โครงการนี้จะทำให้ประโยชน์ในการเชื่อมฝั่งโกรกกรากมายังมหาชัย และยังช่วยระบายนคราจรที่จะไปกรุงเทพมหานครไม่ให้ต้องเข้าสู่ตัวเมือง ดังนั้น สิ่งเท่าจำเป็นการเพิ่มความสะดวกในด้านการคมนาคมขนส่งให้กับตำบลโกรกกรากในการที่จะพัฒนาให้เป็นที่ตั้งของโรงงานอุตสาหกรรมได้อย่างเหมาะสม

3. ความไม่เป็นระเบียบของการใช้ที่ดินภายในเมือง

สภาพปัญหา

การใช้ที่ดินภายในเขตเทศบาลเมืองสมุทรสาครในปัจจุบัน เป็นการใช้ที่ดินแบบผสม ไม่มีการจัดระเบียบแบ่งแยกประเภทของการใช้ที่ดินแต่อย่างใด โดยเฉพาะบริเวณย่านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมง และย่านพักอาศัยนั้นจะแยกจากกันไม่ออก เนื่องจากมีปัจจัยซึ่งมีความจำเป็นร่วมกันคือ การอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ ปัจจุบันยังไม่มีมาตรการแก้ไขปัญหานี้ในเรื่องของการกำหนดที่ตั้งของอุตสาหกรรมประเภทที่ก่อให้เกิดปัญหาต่อสภาพแวดล้อมชุมชน เช่น โรงงานปลาป่น และโรงงานอาหารกระป๋อง เป็นต้น ซึ่งในอนาคตหากไม่มีการควบคุม อาจก่อให้เกิดปัญหามลภาวะแก่สภาพแวดล้อมขึ้นได้

ในด้านการใช้ที่ดินย่านการค้า นั้น ก่อให้เกิดความสับสน ในด้านการจราจร กล่าวคือ 2 ฟากถนนสายลูขาริบาล 1 จะเป็นบริเวณที่มีอาคารพาณิชย์และตลาดสด นอกจากนั้นบริเวณดังกล่าว ยังเป็นที่ตั้งของท่าเทียบเรือประมงซึ่ง เอกชน เข้าดำเนินการจากเทศบาลและท่าเรือข้ามฟากระหว่างฝั่งมหาชัยและท่าฉลอม ดังนั้นบริเวณดังกล่าวโดยเฉพาะหัวถนนลูขาริบาล 1 การจราจรจะเกิดการติดขัดทุกวัน และจะทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงระยะเวลาที่มีการเปิดประมูลสินค้าสัตว์น้ำในบริเวณท่าเทียบเรือประมง ซึ่งเป็นสถานที่คับแคบไม่มีที่จอดรถเตรียมไว้สำหรับรถบรรทุกที่เข้ามารับสินค้าสัตว์น้ำจากท่า นอกจากนั้นการมีท่าเทียบเรือประมงอยู่บริเวณดังกล่าวยังทำให้บริเวณศูนย์กลางชุมชนเทศบาลเมืองสมุทรสาครเกิดความเลอะเทอะไม่น่าดูอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. ใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการใช้ที่ดินในเขตชุมชนเมืองสมุทรสาคร ซึ่งในขั้นแรกควรมีความเข้มงวดเฉพาะการใช้ที่ดินย่านการค้าและอุตสาหกรรมก่อน และควรกำหนดบริเวณที่จะให้เป็นที่ตั้งเฉพาะของอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดปัญหามลภาวะแก่สภาพแวดล้อมด้วย

2. ใช้มาตรการทางกฎหมายในการควบคุมการก่อสร้างเสียของโรงงานอุตสาหกรรมที่มีที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำทำสนและยังคงใช้วิธีการระบายน้ำเสียลงสู่แม่น้ำ อย่างทั่วถึงและเข้มงวด

3. ควรหาสถานที่ใหม่เพื่อใช้เป็นท่าเทียบเรือประมงของเทศบาลเมืองสมุทรสาคร
ในบริเวณที่ไม่ก่อให้เกิดการจราจรติดขัดแก่บริเวณศูนย์กลางชุมชน และมีบริเวณจอดรถให้
เหมาะสมกับความต้องการ ซึ่งทั้งนี้จะทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคไม่มากนัก เนื่องจากเป็น
สถานที่ของทางราชการ